
Raadsvoorstel

Raadsvergadering: <Datum, vult griffie in>
Agendapunt: <Nr, vult griffie in>
Voorstelnummer: <Nr, vult griffie in>
Landsmeer, <Datum B&W vergadering vult griffie in>

Onderwerp:

Besluit over bestuurlijke fusie.

Voorgesteld raadsbesluit / c.q. beslispunten:

1. Een bestuurlijke fusie te willen aangaan met groen-landelijke gemeenten, in overeenstemming met uitspraken van inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad;2. de gemeenteraden van Oostzaan en Wormerland te respecteren in hun genomen raadsbesluiten over zelfstandigheid van hun gemeenten;3. het college te verzoeken om verkennende gesprekken over de bestuurlijke fusie te voeren met de colleges van Waterland en Edam-Volendam;4. het college te verzoeken de werkgroep 'Bestuurlijke toekomst' te blijven betrekken bij het vervolgproces.

Inleiding:

De gemeenteraad heeft op 29 oktober 2013 de Toekomstvisie 2025 vastgesteld: Ruimte voor kwaliteit. Inwoners en ondernemers hebben toentertijd via een enquête aangegeven welke thema's voor hen belangrijk zijn als het gaat over de toekomst van Landsmeer. Tegelijkertijd met de vaststelling van de Toekomstvisie heeft de raad het college opdracht gegeven onderzoek te doen naar de bestuurlijke toekomst van de gemeente.

Er zijn afgelopen jaren vele processtappen gezet en raadsbesluiten genomen in het kader van de vervolgoriëntatie op de bestuurlijke toekomst. Het college heeft een overzicht hiervan verwerkt in een tijdlijn. U vindt de tijdlijn in de bijlagen. Hieronder vindt u overzichtelijk de belangrijkste stappen en raadsbesluiten die van belang zijn geweest voor het nu voorliggende besluit tot een bestuurlijke fusie.

In 2014 is uit onderzoeken gebleken dat Landsmeer niet meer zelfstandig kan blijven op de huidige manier. Uit extern onderzoek kwam onder meer naar voren dat de bestuurskracht van Landsmeer onvoldoende is.

In 2015 is gekeken naar mogelijke oplossingen om de bestuurskracht te versterken. De gemeenteraad koos eind 2015 voor ambtelijke samenwerking met Waterland, Oostzaan en Wormerland als gewenste oplossing (wilsbesluit).

In 2016 zijn bestuurlijke gesprekken gevoerd en een vijftal ambtelijke projecten opgezet met Waterland, Oostzaan en Wormerland, waarbij Edam-Volendam aansloot.

In 2017 besloten de burgemeesters van Oostzaan en Wormerland met de samenwerking te stoppen en zich te richten op de versterking van de eigen ambtelijke werkorganisatie. De drie overgebleven colleges – Landsmeer, Waterland en Edam-Volendam – hebben de projecten voortgezet, evenals de oriënterende gesprekken over de toekomst. In opdracht van uw gemeenteraad is onderzocht of het wilsbesluit nog haalbaar was en welke andere oplossingsscenario's haalbaar en wenselijk zijn. Uit gesprekken die het college voerde met de andere colleges, evenals uit het onderzoek dat bureau SeinstravandeLaar heeft uitgevoerd, bleek het wilsbesluit niet haalbaar te zijn en geen oplossing te bieden voor de versterking van de bestuurskracht. Het onafhankelijke advies van SeinstravandeLaar luidde: een bestuurlijke fusie aan te gaan met Waterland en Edam-Volendam.

In 2018 heeft de huidige gemeenteraad een raadsprogramma opgesteld waarin staat dat de raad ernaar streeft om eind 2018 een besluit te nemen over een bestuurlijke fusie.

In lijn met de wens van de gemeenteraad ligt nu een concept raadsbesluit voor om een bestuurlijke fusie aan te gaan. Het college adviseert om Waterland en Edam-Volendam te noemen als beoogde partners.

Wettelijke grondslag en/of kader:

Raadsprogramma 2018-2022 'Samen verder' en collegeprogramma 2018-2022 'Samen aan de slag' (actiepunten 1).

Beoogd effect van het besluit:

Conform het raadsprogramma 2018-2022 'Samen verder' wordt een besluit genomen over bestuurlijke fusie in 2018.

Argumenten:

Het college heeft een (advies-)document gemaakt waarin open en transparant alle thema's en ingrediënten uiteen zijn gezet, evenals de redenen voor een bestuurlijke fusie zijn geduid. U wordt met dit document zorgvuldig geïnformeerd over de stappen die eerder zijn gezet en de opgaven die nog steeds actueel zijn. U vindt het document als eerste in de reeks bijlagen behorende bij dit raadsvoorstel.

In het kader van de raadsambitie heeft het college in aanloop naar het adviesvoorstel informatie- en luistergesprekken georganiseerd in de drie kernen: Landsmeer, Den IJp en Purmerland. Gedurende deze avonden heeft u in gesprek met de inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties gesproken over de eigen identiteit. Het college heeft de opbrengst van deze avonden verwerkt in verslagen. U vindt deze verslagen in de bijlagen.

In het raadsprogramma 2018-2022 'Samen verder' geeft u aan in 2018 een besluit te willen nemen over bestuurlijke fusie. Dit is nodig, omdat:

- decentralisaties en nieuwe wetten vragen om meer professionele sterkte in de organisatie;
- goed werkgeverschap noodzakelijk is, van waaruit we de medewerkers een positief perspectief willen geven op een bestendige werkorganisatie;
- uw raad de normen stelde ten aanzien van de dienstverlening aan de inwoners en ondernemers, deze stabiel te garanderen en de ambities van de gemeenteraad te realiseren;
- de bestuurskracht ontoereikend is voor adequate regionale samenwerking binnen de regio Zaanstreek-Waterland (ZaWa) en binnen de Metropool Amsterdam (MRA)

De gemeenteraad wordt gevraagd om een beslissing te nemen. In het raadsprogramma is de vorm bepaald: bestuurlijke fusie. Uit analyse van SeinstravandeLaar (Landsmeer: zelfbewust kiezen) blijkt dat bestuurlijke fusie oplossing kan bieden voor versterking van de ambtelijke organisatie, verbetering van de dienstverlening aan de inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad. Daarnaast draagt het bij aan versteviging van de regionale positie en de bestuurskracht.

Bij een voornemen tot een bestuurlijke fusie ontvangen de deelnemende gemeenten budget ter compensatie van de incidentele kosten van een gemeentelijke herindeling. Deze 'vergoeding tijdelijke verdeelmaatstaf' is afhankelijk van het aantal inwoners en wordt uitgekeerd over een periode van vijf jaar. Bij een ambtelijke fusie wordt geen compensatie geboden.

Het college adviseert Waterland en Edam-Volendam als beoogde partners uit te nodigen. Daarmee adviseert het college om in te zetten op een stevig toekomstbestendig bestuur 'in het groen en blauw', ten noorden van Amsterdam. Deze partners zijn vergelijkbaar met Landsmeer, met dorpen die hun eigen identiteit en voorzieningen hebben en deze graag geborgd zien blijven. Uit de sterkte-zwakke analyse (SWOT 2015 en 2017) blijkt dat

Waterland en Edam-Volendam dezelfde inhoudelijke ambities hebben als Landsmeer. Denk hierbij aan economie, recreatie en toerisme, wonen en landschap. Waterland is eerder al bij u in beeld geweest als gewenste samenwerkingspartner. Edam-Volendam heeft al in 2017 zich open gesteld naar regionale samenwerking. Het college ziet in Edam-Volendam een stevige partner, die completerend is aan Landsmeer en Waterland.

Eerder is ook gekeken of een fusie met vijf gemeenten gerealiseerd kan worden (Landsmeer, Waterland, Edam-Volendam, Oostzaan en Wormerland). De colleges en raden van Oostzaan en Wormerland hebben meerdere malen aangegeven zelfstandig te willen blijven. Dit is recent bevestigd in hun programma's. Het college respecteert vanzelfsprekend hun besluit.

Risicofactoren / kanttekeningen:

In de begroting 2019 heeft u ingestemd met uitbreiding van de ambtelijke organisatie voor de komende jaren. Dit is een noodzakelijke oplossing voor de korte termijn om een aantal maatschappelijke opgaven (zoals opgenomen in het Interbestuurlijk Programma (IBP) en raadsprogramma uit te kunnen voeren. De investering is geen bestendige oplossing voor de genoemde knelpunten. Een bestendige oplossing is noodzakelijk om de inwoners goede dienstverlening te kunnen leveren en om de ambities van de gemeenteraad te realiseren.

Afwegingen:

Het is gewenst om een beslissing te nemen over de toekomst van Landsmeer. Alles is onderzocht: bestuurskracht, voorkeur inwoners, voorkeur regiogemeenten, sterkte-zwakteanalyse van de beoogde partners op basis van inhoudelijke thema's en de identiteit van de drie kernen zijn in kaart gebracht. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen hebben zich kunnen uitspreken over de toekomst van de gemeente. De stappen naar een nieuwe gemeente helpt ons het perspectief naar professionele versterking dichterbij te brengen. Het college acht het ook noodzakelijk om nu, na vijf jaar een beslissing te nemen. Medewerkers, inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke instellingen worden al vele jaren actief betrokken bij onze oriëntatie op de bestuurlijke toekomst. Er is behoefte aan duidelijkheid.

De Provincie Noord-Holland volgt de ontwikkeling in Landsmeer nauwgezet. De provincie is verantwoordelijk voor de bestuurskracht in de regio Zaanstreek-Waterland en is van oordeel dat deze onvoldoende is. De provincie gaat niet over de keuze voor een samenwerkingspartner, maar kijkt of samenwerking of fusie tot bestuurskrachtige gemeenten leidt en tot evenwichtige bestendige regionale bestuurlijke verhoudingen. Gezien de langlopende discussie vindt de provincie het noodzakelijk dat Landsmeer en Waterland uiterlijk voor de zomer van 2019 een onomkeerbaar besluit nemen over de vorm en de partner(s). Daarbij heeft de provincie laten blijken een fusie van Landsmeer, Edam-Volendam en Waterland te steunen.

Uitkomsten advies en inspraak:

De gesprekken met inwoners, bedrijven, verenigingen, maatschappelijke instellingen zijn gaven mede richting aan de inhoudelijke keuzes die de raad tot nu toe heeft genomen. Iedereen heeft gedurende het bestuurlijke toekomst proces steeds weer de mogelijkheid gekregen om hun ideeën en wensen in te brengen. Klankbordgroepen (2014), wijkgesprekken (2014 en 2015), informatiebijeenkomsten (2014 en 2015) en debatavonden (2015, 2017) zijn er georganiseerd, waarin iedereen hun mening konden geven of vragen konden stellen. Ook is er in 2015 een enquête uitgezet onder alle inwoners van 16 jaar en ouder (respons van 3.291 inwoners).

Het college heeft in september en oktober 2018 informatie- en luistergesprekken georganiseerd om met geïnteresseerden te praten over een bestuurlijke fusie, met name over het behouden van de eigen identiteit. U was tevens aanwezig bij deze avonden om in gesprek te gaan met de aanwezigen.

Financiële gevolgen:

Het voorgelegene concept raadsbesluit om een bestuurlijke fusie aan te willen gaan heeft geen directe financiële gevolgen. Een fusieproces heeft dat mogelijk wel. Zodra de beoogde partnergemeenten een besluit hebben genomen om te gaan fuseren, zal het college samen met de andere colleges een proces inrichten – conform de wet Arhi – waarin budget wordt aangevraagd om dit proces goed te begeleiden.

Publiekssamenvatting:

De gemeente Landsmeer oriënteert zich een aantal jaren op de bestuurlijke toekomst van deze landelijke groene gemeente. In 2015 werd vastgesteld dat de gemeente Landsmeer niet meer zelfstandig kan blijven in de huidige vorm. De komst van nieuwe wettelijke taken vraagt om meer professionele sterkte in de organisatie. De bestuurskracht is ontoereikend. Dit betekent kortweg dat de gemeente kwetsbaar is bij het uitvoeren van de (dienstverlenende) taken en het uitvoeren van de raadsambities. Hiervoor is duurzame versterking nodig.

De inwoners hebben zich in 2015 in een enquête die is verspreid onder alle inwoners van 16 jaar en ouder uitgesproken over de toekomst van Landsmeer. Hieruit kwam naar voren dat inwoners een voorkeur hebben voor een ambtelijke samenwerking met groene, vergelijkbare gemeenten. In 2017 bleek een ambtelijke samenwerking met Waterland, Oostzaan en Wormerland niet haalbaar. Op basis van nieuwe onderzoeken en inzichten heeft de gemeenteraad in het raadsprogramma opgenomen dat in 2018 een besluit genomen wordt over bestuurlijke fusie. Het college adviseert de gemeenteraad om Waterland en Edam-Volendam als beoogde partners uit te nodigen.

Communicatie:

Besluitvorming wordt gepubliceerd via een persbericht en via de gebruikelijke kanalen. Tijdens de informatie- en luistergesprekken is toegezegd dat de inwoners die hun mailadres hebben achtergelaten, persoonlijk het persbericht toegestuurd krijgen.

Uitvoering:

Na besluitvorming brengt het college de beoogde partnergemeenten hiervan op de hoogte. U wordt verzocht om de beoogde partners uit te nodigen. Als de besluiten zijn genomen, zal het college de werkgroep Bestuurlijke toekomst betrekken bij het vervolgproces.

Evalueren:

N.v.t.

Stukken:

1) meegestuurd: 1. (Advies-)document college over bestuurlijke fusie met bijbehorende bijlagen

2) ter inzage gelegd n.v.t.

Afdelingshoofd:

Paul Menting, gemeentesecretaris.

U wordt uitgenodigd tot besluitvorming over te gaan.

Het college,

De gemeentesecretaris

de burgemeester,